

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	43395
Nom	Sistemes integrats de gestió
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	4.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2154 - M.U. en Gestió de la Qualitat 12-V.2	Facultat d'Economia	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2154 - M.U. en Gestió de la Qualitat 12-V.2	4 - Tendències futures de la gestió de la qualitat	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
MENDEZ MARTINEZ, MANUEL	105 - Direcció d'Empreses 'Juan José Renau Piqueras'

RESUM

L'espectacular desenvolupament econòmic viscut a l'llarg de segle XX està vinculat a una degradació ambiental, econòmic i social sense precedents. Aquesta problemàtica única, comú i global ha despertat una profunda preocupació social dinamitzada pel compromís de les institucions a intentar millora aquesta situació. En aquest context sorgeix el pacte de Nacions Unides sobre Desenvolupament Sostenible (DS) i l'agenda 2030 on es marquen 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS) concrets per a l'assoliment d'aquest compromís. Aquest projecte afecta tant els agents econòmics com socials de tots els països. En aquest marc les empreses, són un dels principals agents protagonistes d'aquesta realitat, es troben amb una clara i creixent demanda institucional i social de millora en el seu comportament ambiental, econòmic i social. En aquest context les empreses estan obligades a emetre un informe anual de Responsabilitat Social Corporativa (RSC). Sota aquest doble esquema Desenvolupament sostenible i Responsabilitat social corporativa, la assignatura de sistemes integrats presenta i estudia la utilitat dels diferents sistemes de gestió utilitzats per les empreses per contribuir a la RSC i per tant a al Desenvolupament Sostenible, els ODS i l'agenda 2030. Algunes organitzacions compromeses amb la dinàmica de la qualitat han començat el procés cap a la millora ambiental considerant a aquesta última com una extensió natural de la primera, que el consolida i complementa en la búsqueda de la qualitat

total. De fet, hi ha múltiples interrelacions entre les dues formes de gestió: en la seva implantació i en les seves implicacions competitives, estratègiques, organitzatives i humanes; entre algunes eines, com els comitès o les auditorias; i en la implantació de sistemes de gestió basats en normes de caràcter internacional. De fet, la ISO 14001 ha estat, en ocasions, el següent pas després de la implantació de la ISO 9001 (l'última versió de les dues normes millora la seva compatibilitat). A més, es vinculen els dos camps es presenten amb un tercer: la prevenció de riscos laborals. La raó és senzilla; el caure en un risc laboral és considerat per moltes organitzacions com una fallada de qualitat. Tant és així que en les PYMEs sol confluïr en un mateix directiu la responsabilitat de qualitat, medi ambient i riscos laborals i cada vegada resulta més freqüent la implantació de sistemes de gestió que integren els tres anteriors.

Així doncs, presentem els sistemes de gestió d'aquests riscos i els requisits específics aplicables als sistemes de riscos laborals,

concretament la norma ISO 45001: 2018. Encara que el que fins aquí presentat és el cos principal de la matèria, aprofitarem per presentar noves tendències en sistemes de gestió,

basades en normes de recent publicació, que estan començant a ser utilitzats i potser en un futur no molt llunyà veurem integrats amb els anteriors.

Concretament, en aquest curs presentarem el sistema de gestió de riscos i el sistema de gestió energètica.

En aquest context, l'assignatura Sistemes Integrats de Gestió pretén servir de mitjà perquè els estudiants de l'Màster en tinguin constància, en primer lloc,

delimitar un esquema de referència per conèixer la interconnexió entre l'empresa, el medi ambient i els riscos ambientals per, a continuació,

procurar l'ús simultani dels sistemes de gestió anunciats i establir els marcs mentals que puguin permetre anar integrant nous sistemes de gestió.

D'aquesta manera, l'estudiant serà capaç d'identificar i analitzar les repercussions i les alternatives de comportament de l'empresa en el seu entorn natural,

tindrà oportunitat de conèixer els fonamentals conceptes, tècniques i eines bàsiques de la gestió ambiental, però també podrà conèixer els fonaments bàsics de la gestió de riscos laborals i la complementaritat entre els sistemes de gestió ambiental, de riscos laborals i de qualitat, així com amb els nous sistemes de gestió que es vagin implantant, de manera que els usuaris puguin implantar i utilitzar els sistemes conjuntament. Finalment per contextualitzar els sistemes de gestió integrats en l'entorn dels ODS, els alumnes tancaran i finalitzaran la assignatura de gestió de sistemes integrats en el marc de la Responsabilitat Social Corporativa (RSC). Concretament identificaran la informació que emergeix dels diferents sistemes de gestió amb els indicadors de GRI,

està última apareix com una eina a utilitzar per a l'elaboració de l'informe anual de RSC i la mateixa contribueix a la participació de les empreses en el compliment dels ODS de l'agenda 2030.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Encara que no s'han establert requisits previs, per al correcte seguiment d'aquesta assignatura, és convenient almenys, haver cursat les assignatures que es precedeixen en la planificació acadèmica del màster.

COMPETÈNCIES

2154 - M.U. en Gestió de la Qualitat 12-V.2

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Capacitat per dissenyar, implantar i millorar contínuament un sistema de gestió de la qualitat, tant en una empresa de producció com en una organització del sector de serveis.
- Capacitat per desenvolupar una actitud de crítica constructiva i de millora contínua cap a les pràctiques i el funcionament de l'organització.
- Saber com adaptar i integrar la política de qualitat amb l'estratègia de negocis de l'organització.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Ser capaços de buscar, ordenar, analitzar i sintetitzar la informació, seleccionant la que resulta pertinent per a la presa de decisions.
- Saber treballar en equip amb eficàcia i eficiència.
- Ser capaços de prendre decisions tant individuals com col·lectives en la seva tasca professional i / o investigadora.
- Ser capaços d'integrar les noves tecnologies en la seva tasca professional i / o investigadora.

- Saber redactar i preparar presentacions per posteriorment exposar-les i defensar-les.
- Analitzar de forma crítica tant el seu treball com el dels seus companys.
- Construir una actitud proactiva davant dels possibles canvis que es produïsquen en la seua labor professional y/o investigadora.
- Integrar el sistema de gestió de qualitat amb la resta de sistemes de gestió de l'organització (medioambiente, coneixement, prevenció de riscos laborals) .
- Aplicar el treball en equip com a mecanisme bàsic per a la millora contínua del sistema de gestió de la qualitat.
- Comprendre els mecanismes que faciliten la innovació i la gestió del coneixement en una organització.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

1. Conocer los principales impactos de la empresa sobre el medio ambiente
2. Entender cómo la gestión ambiental ayuda a las empresas a afrontar los retos competitivos que plantea el entorno actual
3. Conocer las técnicas y herramientas de gestión ambiental más comunes
4. Dominar los modelos de aplicación de gestión ambiental más comúnmente utilizados por las empresas: el modelo ISO 14001 y el modelo EMAS
5. Comprender los principales conceptos de prevención de riesgos laborales y de la organización de la prevención
6. Conocer y saber aplicar el estándar OHSAS 18001:2007, de gestión de la seguridad y de la salud
7. Analizar las conexiones y los puntos en común entre la gestión ambiental, la gestión de riesgos laborales y la gestión de la calidad
8. Identificar los sistemas de gestión integrados, los condicionantes para su integración y la estructura de estos sistemas, así como las peculiaridades de su implantación
9. Conocer la experiencia de las empresas más avanzadas en la integración de sistemas de gestión.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. TEMA 1: El desenvolupament sostenible com a context dels sistemes integrats de gestió empresarial.

- 1.1 Desenvolupament Sostenible de Nacions Unides
- 1.2 Objectius de desenvolupament sostenible: Agenda 2030
- 1.3 El model de les 5 pP

2. TEMA 2: Ètica i Responsabilitat Social Empresarial

- 2.1 L'ètica en l'empresa
- 2.2 La responsabilitat social empresarial (*RSE o *RSC)
 - 2.2.1 Àmbit normatiu
 - 2.2.2 Eines de formalització de la responsabilitat social empresarial
- 2.3 Cerca i anàlisi d'exemples il·lustratius
- 2.3 Models Gestió empresarial que contribueixen a la Responsabilitat Social Empresarial

3. TEMA 3: Requisits legals i el seu compliment en el marc dels Sistemes de Gestió

- 3.1 Conceptes inicials (Requisits legals) i Fuentes del Dret Jerarquia Jurídica (Unió Europea i Espanya)
- 3.2 Requisits Legals Requisits Normatius (Diferències)
- 3.3 Sistemes de Gestió i Requisits Legals
- 3.1 Procediment d'identificació de requisits legals
- 3.2 Avaluació del compliment legal en els sistemes de gestió
- 3.2 Compliance Legal

4. TEMA 4: Introducció a la Prevenció de Riscos Laborals

- 1. Conceptes Bàsics:
- 2. Accident de Treball
 - 2.1. Accident In Itinere
 - 2.2. Malaltia Professional
 - 2.3. Índex d'Incidència. Evolució sectorial
 - 2.4. Cost dels Accidents: Costos Directes i Costos Indirectes
- 3. Marc legal de la Prevenció de Riscos Laborals
 - 3.1. Antecedents Legals i Legislació Aplicable
 - 3.2. Llei de Prevenció de Riscos Laborals (Llei 31/95)
 - 3.2.4. Introducció
 - 3.2.5. Drets i Obligacions de l'empresa i dels treballadors
 - 3.2.6. Responsabilitats Legals, Tipus d'Infracció i Sancions
 - 3.3. Reglament dels Serveis de Prevenció (RD 39/1997)
 - 3.3.4. Modalitats d'Organització de la Prevenció
 - 3.3.5. Figures Legalment Definides
- 4. Delegat de Prevenció

- 5. Comit  de Seguretat i Salut
- 6. Serveis de Prevenció
- 7. Auditories de Prevenció
- 8. Recurs Preventiu
- 4. Gest  de la Prevenció de Riscos Laborals
- 4.1. Diagnòstic Inicial (Fuentes d'informació, índexs estadístics, etc.)
- 4.2. Pla de Prevenció de Riscos Laborals
- 4.3. Sistema Preventiu
- 4.4. Avaluació de Riscos Laborals i Planificació Preventiva

5. TEMA 5: Sistemes de Gest  mediambiental

- 5.1 La norma ISO 14001: 2015
- 5.2 Reglament EMAS: Sistema comunitari de Ecogest  i Ecoauditor es
- 5.3 Sistemes de gest  energètica

6. TEMA 6: Sistema de Seguretat i sanitat en el treball

- 6.1.- La norma ISO 45001:2018

7. TEMA 7: Altres sistemes de gest  empresarial

- 7.1. Sistema de gest  de riscos: ISO 31000
- 7.2 Sistemes de Gest  d'actius

8. TEMA 8: Integració dels sistemes de gest 

- 8.1. Definició d'un sistema de gest  integrat
- 8.2. Avantatges i inconvenients de la integració
- 8.3. Condicionants per a la integració
- 8.4. Estructura d'un sistema de gest  integrat.
- 8.5. Implantació d'un sistema de gest  integrat.
- 8.6. Coincidències dels sistemes.
- 8.7. Sistema documental d'un sistema de gest  integrat

9. TEMA 9: Com generar l'informe anual de RSE

- 9.1 El GRI com a eina per a formalitzar la RSE
- 9.2 La informació generada pels sistemes integrats de gest  per al desenvolupament dels indicadors GRI

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	19,00	100
Pràctiques en aula informàtica	15,00	100
Tutories reglades	6,00	100
TOTAL	40,00	

METODOLOGIA DOCENT

El desenvolupament presencial de l'assignatura s'estructura en 14 sessions, que inclouen sessions de teoria, de pràctiques, seminaris, una tutoria a l'aula i una prova avaluadora opcional.

Per a les sessions de teoria optem pels mètodes expositius, completats amb la participació i discussió d'aspectes rellevants. També es pretén l'anàlisi i comentari d'articles i documentals. El seguiment de l'assignatura exigirà l'estudi de la bibliografia bàsica que es recomanarà al principi de cada tema. En alguns casos, la bibliografia podrà complementar-se amb material de suport (lectures, notícies de premsa, estadístiques, etc.). Tot el material complementari estarà disponible a l'aula virtual.

Per a les sessions pràctiques pretenem potenciar les modalitats d'aprenentatge col·lectiu i en col·laboració, mitjançant la utilització de mitjans didàctics més participatius, com són les dinàmiques de grup, l'anàlisi d'experiències, el disseny d'un sistema de gestió ambiental senzill i la possibilitat de realitzar un treball monogràfic les conclusions del qual s'hauran d'exposar i discutir en el aula, durant l'última sessió de classe del mòdul. La docència es complementa amb casos que permeten conèixer de primera mà experiències pràctiques de empreses valencianes.

Metodologia docent

MD1 - Classes teòriques lliçó magistral participativa

MD2 - Discussió d'articles (lectures)

MD3 - Casos pràctics

MD4 - Problemes

MD5 - Seminaris

MD9 - Debat o discussió dirigida

MD10 - Conferències d'experts

AVALUACIÓ

Pel que respecta a l'avaluació de l'aprenentatge de l'assignatura, aquesta es realitzarà a través de dues parts clarament diferenciades: avaluació contínua i avaluació dels coneixements teòrics.

· Avaluació contínua: valoració de la participació i realització de treballs per part de l'estudiant.

L'avaluació tindrà en compte, de manera destacada, l'esforç continuat de l'estudiant, l'assistència a les classes, la participació en aquestes, la realització del treball previ necessari per a les classes pràctiques i el desenvolupament de les pràctiques proposades.

· Avaluació de coneixements teòrics: Es realitzarà una prova escrita tipus test.· La ponderació de cadascuna de les parts en la nota final sàrrià la següent:

-70% avaluació contínua

- 30% la prova escrita.

Donada la naturalesa i configuració de les activitats que integren l'avaluació contínua, aquesta no serà recuperable.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- AENOR (2015) UNE-En Norma ISO 9001:2015 Madrid
- AENOR (2018) UNE-EN Norma ISO 45001:2018 Sistemas de gestión de seguridad y salud en el trabajo. Madrid
- AENOR (2015) UNE-EN Norma ISO 9000: 2015: Sistemas de gestión medioambiental. Madrid
- AENOR (2018) UNE-EN Norma ISO 31000: Sistemas de gestión de riesgos. F Madrid
-
- LEY 18/2017, de 13 de julio, de la Generalitat, para el fomento de la responsabilidad social. [2018/6989], en http://www.dogv.gva.es/datos/2018/07/16/pdf/2018_6989.pdf
- <https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-spanish-translations/>
- AGENDA 2030. LAS 5 P. <https://www.aecid.es/ES/Paginas/Sala%20de%20Prensa/ODS/01-ODS.aspx>
- AGENDA 2030 . OBJETIVOS DESARROLLO SOSTENIBLE [HTTPS://www.un.org/sustainabledevelopment/es/2018/08/sabes-cuales-son-los-17-objetivos-de-desarrollo-sostenible/](https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/2018/08/sabes-cuales-son-los-17-objetivos-de-desarrollo-sostenible/)
- EUROPA SOSTENIBLE 2030. en https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/rp_sustainable_europe_es_v2_web.pdf
- LOS SISTEMAS INTEGRADOS DE GESTIÓN: GESTIÓN DE LA CALIDAD TOTAL, GESTIÓN MEDIO AMBIENTAL Y GESTIÓN DE LA PREVENCIÓN. Fundación para la Prevención de Riesgos Laborales. CEPYME - ARAGON

- SERIE DE NORMAS OHSAS 18000:1999. Fundación para la Prevención de Riesgos Laborales. CEPYME ARAGON
- SISTEMAS INTEGRADOS DE GESTIÓN. Alfonso Fernández Hatre. INSTITUTO DE DESARROLLO ECONÓMICO PRINCIPADO DE ASTURIAS (IDEPA). CENTRO PARA LA CALIDAD EN ASTURIAS.
- Caso de Estudio: Sistema Integrado de Gestión - Qualitas BiBlo. <https://qualitasbiblo.files.wordpress.com/2013/01/manual-del-sistema-integrado-de-gestion-del-cib.pdf>
- Lectura. ¿Qué son los Sistemas de Gestión Integrados y por qué los necesitas? <https://ctmaconsultores.com/sistemas-gestion-integrados/>
- Lectura. Integrar con éxito sistemas de gestión <https://revista.aenor.com/336/integrar-con-exito-sistemas-de-gestion.html>
- Lectura. Sistemas Integrados de Gestión <https://www.eoi.es/blogs/joseangelperez/2012/06/22/sistemas-integrados-de-gestion/>
- www.jurisweb.com
Página web especializada en legislación. Se encuentra gran cantidad de información referente a legislación medioambiental
- www.eea.eu.int
Página web de la agencia europea de medioambiente. Ofrece gran cantidad de información medioambiental a nivel europeo.
- PREVENCIÓN DE RIESGOS LABORALES: ¿ES LA ESPECIFICACIÓN OHSAS 18001:1999 LA SOLUCIÓN?
Elena Mansilla: Responsable Técnico de Certificación y Auditor Jefe de OHSAS 18001. Álvaro Rodríguez de Roa Gómez: Director de Certificación de Servicios. SGS ICS

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

Si al llarg del segon quadrimestre, per motius excepcionals de caràcter sanitari se suspengueren les classes, es dispensarà d'assistència presencial.

Les classes i exàmens passaran a realitzar-se per via telemàtica, segons disposen les autoritats acadèmiques i sanitàries competents.

Els continguts a avaluar serien els mateixos, excepte indicació en contra.

Les activitats o pràctiques a realitzar per l'alumne serien individuals.

S'establirà la videollamada com el mitjà de realitzar tutoria i consultes.

L'examen es realitzaria on line a través de l'aula virtual.